

ARDEALUL = = JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

REDAȚIA:
Str. G. Mărzescu Nr. 20

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
: : : : : 500 Lei pe 1 an
: : : : : 400 Lei pe 1 an

Anunțuri și reclame după tarif

Administrația la
Radio Reclame România S. A.
Str. Iuliu Maniu 3.
Telefon: 630

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj
Directorul revistei

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Consilier la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului din Cluj și vicepreședintele Uniunii Avocaților din Țară

S U M A R :

1. Jurisprudențe civile, cu nota de I. Mănescu.
2. Jurisprudențe procedurale
3. Jurisprudențe comerciale
4. Jurisprudențe penale cu nota de I. M.

5. Jurisprudențe la alte legi cu notă de I. M.
6. Informațiuni.
7. Situația sumară a Băncii Naționale,

Nu se publică decât hotărârile instanțelor de recurs, iar ale instanțelor de fond numai cele cenzurate de instanțele superioare sau remase definitive

Colaboratorii din anul 1931:

dr. Partenie Crișan

Al. N. Gane
primpreședintele Consiliului Legislativ

dr. Aurel Iancu
magistrat Trib. Lugoj

Dr. Kovács Nicolae
magistrat

Petru Maior
șefjudecător la Judecătoria Mixtă Lugoj

Mihal Gh. Mușătescu
judecător Deta, Timiș

Dr. Munteanu

Dr. Carol Nesselrode
judecător consilier

Titus D. Panu
Consilier la Curtea de Apel Brașov

I. Postulache
judecător Hațeg

Liviu Teclu

dr. Ioachim Tolciu
adv. Cluj

Dem. Țigoianu
magistrat

Nicolae G. Vasilescu
advocat, Deputat

Banca Ardeleană și Casa de Economii S. A. R.

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointeresată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

7
SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN.

Efectuază
avantajos
orișice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și aevize - Execută tot
felul de transacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Jurisprudențe civile

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea I
Dec. No. 801—921. Preș D-lui V. Râmniceanu, Prim-Preș.
*Testament, interpretare suverană a dispozițiilor
lui. — Denaturare. — Casare. — Legat de uzu-
fruct lăsat lui primus. — Nuda proprietate legată
fiilor ce se vor naște dintr'insul, sau în caz con-
trar, lui secundus. — Dacă constituie o substituție
fidei comisară. — Soluție negativă.*

Curtea (după divergență):

Asupra recursului făcut de Zemstvoul Provin-
ciei Basarabiei în contra deciziei No. 50—1915
dată de Curtea de Apel Iași, Secția I.

Văzând motivul de recurs A) se vedea textul
motivului din nota 1.

Având în vedere decizia atacată cu recurs, din
care se constată că recurentul reprezentat azi prin
Ministerul de Domenii în calitate de legatar al
Def. Vasileș Kalmutzki, a chemat în judecată pe
intimat ca moștenitor legitim ai acestora spre a fi
obligați a-i preda în plină proprietate legatul con-
statând din moșiile Gherenii și Panaitoiaia jud.
Dorohoiu, conform testamentului autentic lăsat
de Def. Vasile Kalmutzki, însă această acțiune a
fost respinsă de ambele instanțe de fond.

Având în vedere că pentru a respinge acțiu-
nea, Curtea de Apel constată prin menționatul
testament Def. Vasile Kalmutzki, între alte dis-
pozițiuni, lasă fiul lui său în deplină proprietate
moșiile Mitoc, Ibășcăuți și Berești, iar în ce pri-
vește moșiile Gherenii și Panaitoiaia azi în litigiu,
le lasă numai în folosința fiul lui său Mihail până
la moartea acestuia, când dacă nu vor fi copii
nici dela Mihail nici dela fratele său Gheorghe,
cărora aceste moși urmează să treacă pe baza
dreptului de proprietate, atunci moșiile vor trece
în stăpânirea Zemstvoului Basarabiei în scopuri
de binefacere.

Că interpretând aceste dispozițiuni, Curtea
afirmă că deși testatorul arată că lasă fiului său
Mihail numai uzufructul moșiilor în litigiu, însă
în realitate i-a lăsat prima proprietate, deoarece
altfel ar urma ca până la moartea lui Mihail nu da
proprietate nu aparține nimănui ceiace este inad-
misibil în drept; că prin urmare fiind vorba de o
îndoită libertate a acelorasi moși în plină proprie-
tate, mai întâi în favoarea lui Mihail cu sarcina
de a le păstra și remite la moartea sa Zemstvou-
lui în caz de deces fără copii, această dispozițiune
decide Curtea constituie o substituțiune fidei co-
misorie prohibită de lege, și care atrage nulitate
dispozițiunei testamentare și respinge pentru
acest motiv acțiunea în predarea legatului, solu-
țiune criticată de recurent ca fiind dată prin dena-
turarea dispozițiilor testamentului, violarea art.
805 c. civ. și nesocotirea efectului suspensiv al le-
gatelor condiționale;

Considerând că în principiu, chestiunea de a
se ști dacă o dispozițiune testamentară cuprinde
un legat condițional ori o substituțiune prohibită

de lege, este o chestiune de suverană apreciere a
instanțelor de fond pe câtă vreme în exercițiul
acestui drept de interpretare nu se denaturează
termenii clari cari indică lămurit voința testato-
rului;

Considerând că în speță defunctul Kalmutzki,
după ce dispune în favoarea fiului său Mihail lă-
sându-i cum se exprimă dânsul în proprietate de-
plină și nelimitată între altă avere și moșiile Mi-
toc, și Ibășcăuți și Berești, declară apoi că asupra
moșiilor Ghergani și Panaitoiaia fiul său Mihail va
avea numai folosința lor, ceiace implică lămurit că
cu privire la acesta moșii s'a testat lui Mihail nu-
mai uzufructul.

Că ceiace învederează intenția testatorului în
această privință, nu este numai în antiteza între
drepturile legate în favoarea lui Mihail lăsându-i
plină proprietate asupra unor moșii și numai folo-
sința asupra altora dar încă și împrejurarea că pe
când în ce privește moșiile lăsate în plină proprie-
tate, testatorul își manifestează dorința ca ele să
nu fie înstrăinătate și prevede chiar o sancțiune a
nesocotinței acestei dorinți, din contra, în ce pri-
vește moșiile a căror folosință numai, a fost lăsată
lui Mihail, testatorul nu prevede interdicțiunea în-
străinării lor ceiace era o condițiune necesară dacă
testatorul ar fi avut intențiunea de a-i lăsa lui Mi-
hail și proprietatea acestor imobile cu sarcina de
a le păstra și remite la moartea sa copiilor săi sau
ai lui Gheorghe.

Că în fine, din modul iarăși clar cum testato-
rul se exprimă că fiul său Mihail se va folosi nu-
mai de veniturile moșiilor Gherenii și Panaitoiaia
pentru că la moartea lui să treacă la copii săi sau
ai lui Gheorghe, pe baza drepturilor de proprie-
tate se învederează că testatorul înțelegea ca să
le lase copiilor lui Mihail sau Gheorghe proprie-
tatea acelor moșii din chiar momentul morții sale și
că astfel, pe baza acestui drept de proprietate
acești legatari urmau să beneficieze și de veniturile
lor la data morții lui Mihail al cărui drept de
uzufruct urma să se respingă la această dată.

Că astfel fiind, față cu termenii clari și lămu-
riți ai testamentului pe care Curtea de Apel prin
interpretare îi denaturează și cari termeni înve-
derează intenția testatorului de a lăsa fiului său
Mihail numai uzufruct moșiilor Gherenii și Pa-
naitoiaia, urmează că nu poate fi vorba de o sub-
stituțiune prohibită care indică că acelaș bun face
obiectul a două transmisiuni succesive cu sarcina
pentru instituit de a păstra până la moartea sa
bunul testat, spre a fi remis atunci celui de al doi-
lea gratificat, substituțuitul;

Că în specie în ce privește nuda proprietate a
moșii lor Gherenii și Panaitoiaia ea a fost obiectul
unui legat condițional lăsat copiilor lui Mihail și
lui Gheorghe și în lipsa lor Zemstvoului Basarabiei;

Că Mihail sau Gheorghe neavând însă copii
născuți sau concepuți în momentul morții testato-
rului, legatul nudei proprietăți a acestor moșii lă-
sate în favoarea lor și care urma să se întregea-
scă cu uzufructul lor la moartea lui Mihail, a de-

venit caduc și proprietatea moșiilor a trecut din momentul morții testatorului la Zemstvoului legatar sub condiție suspensivă și prin urmare este o eroare din partea Curtii de Apel când afirmă că dacă s'ar interpreta testamentul în sensul că numai uzufructul moșiilor în discuțiune s'ar fi lăsat lui Mihail, apoi nuda proprietate a acestor moșii ar fi rămas fără titular până la moartea lui, căci cum s'a arătat e vorba de un legat condițional a nudei proprietăți mai întâi în favoarea copiilor lui Mihail și Gheorghe sub condiție rezolutorie iar în al doilea rând un legat sub o condiție suspensivă a acelei nude proprietăți în favoarea Zemstvoului, dispozițiune permisă de lege.

Că prin urmare motivul de recurs, este întemeiat ori câtă a se admite.

JUDECĂTORIA TINCA RURALĂ DIN JUD BIHOR

Dos. 1129—1932. Carte de Judecată Civilă Nr. 19/III.

Substituțiune vulgară. — Postereditate. — Dubla instituțiune condiționată. — Nedemnitătea. — Cine are actorat în caz de nedemnităte în cele trei situații. — Provocarea sinuciderei poate fi privită ca un act de nedemnităte?

Asupra acțiunii civile de față.

Având în vedere actele dosarului și susținerile părților.

Având în vedere că prin petițiune înregistrată la această Judecătorie sub Nr. 1129—1932 din 8 Martie 1932, reclamantii Gergely Elisabeta măr. Sebesi Ioan, Gergely Ioan și Gergely Mihaiu, toți domiciliați în comuna Tinca, lucrând prin procurator avocat dr. Theodor Drăgan, domiciliat în comuna Tinca, cheamă în judecată civilă pe Bereczki Mihaiu, domiciliat în comuna Tinca cerând declararea acestuia ca nedemn și deschiderea succesiuni legale după defunctul Gergely Francisc, fost domiciliat în comuna Tinca și decedat prin sinucidere la 13 Ianuarie 1932, pe considerațiunea că pârâțul l-ar fi maltratată și amenințat pe acesta în așa fel încât prin acest procedeu l-a agitat și promovat la comiterea sinuciderii.

Că în urma constituirii procesului pârâțul a cerut respingerea acțiunii, întrucât prin testamentul defunctului redactat de către notarul public sub Nr. 246—1918 din 2 Decembrie 1918 se instituie ca posterezi ai lui Bereczki Mihaiu, numit legatar universal, fiul vitreg al defunctului, pe fiii acestuia, minorii Bereczki Iuliu și Bereczki Paraschiva — astfel că reclamantii — frați și soră a defunctului, nu ar avea calitate să stea în proces, neavând nici-un interes în declararea pârâțului de nedemn căci în chiar această ipoteza, fiind în cauză instituți posterezi, nu ei ar fi chemați a moșteni.

Că la această excepțiune a pârâțului reclamantii au răspuns că în conformitate cu textul testamentului nu este vorba de o postereditate ci numai de o substituțiune de ereditate în cazul în care Bereczki Mihaiu nu ar mai fi fost în viață la confecționarea testamentului, și deci fiind acesta

declarat ca nedemn ar urma să se deschidă succesiunea legală.

Având în vedere că prin menționatul testament, după ce se face declarațiunea instituirii de legatar universal a pârâțului Bereczki Mihaiu, defunctul Gergely Francisc prevede că „*în caz că dânsul ar fi murit, fiind că nu am mai auzit nimic de el*, instituiesc de moștenitori pe toată averea mea mobilă și imobilă pe fiii săi Bereczki Paraschiva și Bereczki Iuliu, minori, în proporția legală, iar asupra întregului lăsamânt dreptul de uzufruct viager îi compete soției mele, născută Serdült Iuliana, domiciliată în Tinca“.

Considerând că de îndată ce obiectul discuțiunii îl formează voința defunctului așa cum a fost exprimată prin menționatul testament, în interpretarea acestei voințe urmează a ne ghida în prim rând de intențiunea presupusă a testatorului.

Că din cuprinsul acestui testament este evidentă intențiunea testatorului ca să înlăture dela succesiunea sa pe moștenitorii săi legitimi instituind ca succesori al său pe Bereczki Mihaiu și stipulând expres cu îngrijire ca în cazul în care acesta ar fi decedat succesiunea să revină fiilor acestuia.

Că odată stabilită această intențiunea ce se evidențiază prin numai cetirea testamentului, rezultă că voința defunctului testator, voință care face lege în materie, a fost că în cazul decesului lui Bereczki, averea sa încă să nu revină succesorilor săi legitimi, reclamantii de azi.

Că această voință a sa reese și din împrejurarea că după întoarcerea de pe front a lui Bereczki Mihaiu, deci după ce testatorul a cunoscut perfect că legatarul sau e în viață, Gergely Francisc care a locuit cu pârâțul în acelaș casă până la moartea sa, totuși nu și-a modificat testamentul împrejurare care duce la concluziunea că voința testatorului a continuat a fi în sensul ca în cazul decesului lui Bereczki Mihaiu, averea testată să revină fiilor acestuia.

Că deci *chiar dacă l-am considera pe Bereczki Mihaiu ca nedemn, deci că predecedat conform principiilor dreptului, la succesiunea testatorului Gergely Francisc în nici-un caz nu ar fi chemați reclamantii ci numai fiii pârâțului, în calitate de substituți testamentari ai lui Bereczki Mihaiu, acesta fiind tocmai efectul substituțiunii testamentare.*

Că astfel devine inutilă discuțiunea dacă suntem în fața unei declarațiuni de postereditate ori în fața unei substituțiuni, întrucât chiar admitând argumentarea reclamantilor, moștenitorii ai defunctului sunt chiar fiii pârâțului, nepunându-se pune ipoteza unei deschideri a moștenirii legale.

Considerând că mergând mai departe și luând drept necontestate afirmațiunile reclamantilor că nu suntem în fața unei posteredități și că substituțiunea a căzut prin împrejurarea că pârâțul trăia la confecționarea testamentului, urmează în acest caz a stabili că testamentul prevede un singur legatar și anume pe pârât.

Că însă principiul general de drept aplicabil pe teritoriul supus legiurilor maghiare este că nedemnul, fiind printr'o ficțiune considerat că ar fi murit înaintea defunctului, nu poate prejudicia intereselor descendenților lui în favoarea cărora se deschide moștenirea la care ei pășesc în numele lor de ereditate căci altfel procedând și așa cum a avut prilejul a stabili Curia Regească „ar vătămă simțul de drept general, ar despoia de dreptul de ereditate legală pe astfel de persoane care sunt cu totul nevinovate în comiterea actului criminal“ (V. Popu Drept Ereditar Cap. VIII § 127.)

Că deci în chiar această din urmă ipoteză chemați la succesiunea lui Gergely nu ar fi reclamantii ci descendenții nedemnului considerat că a procedat, în speță, aceleași persoane pe care le-a indicat voința ultimă a defunctului.

Considerând că nedemnitatea nu formează o chestiune de ordine publică astfel că asupra ei urmează a se pronunța instanța numai la sesizarea din partea acelor care au un puternic interes fiind înlăturați dela succesiune prin faptul că le premerge nedemnul.

Că dacă eventual interesul moral ar putea da naștere unei acțiuni penale, în nici-un caz el nu poate motiva o acțiune civilă mentru existența căreia se cere un interes material.

Că astfel fiind în cauză neputând fi interesați a cere nedemnitatea decât numai fiii pârâtului și în nici-un caz reclamantii, oricum am interpreta consecințele nedemnității și oricât de largi am fi în a primi concluziunile lor, urmează a se stabili că reclamantii nu pot avea calitatea de a sta în procesul de față din lipsa lor de interes și ca atare acțiunea cătând a se respinge.

Având în vedere că osebit de acest fine de neprimire a acțiunii, pârâtul a mai ridicat excepțiunea că motivul invocat de către reclamantii: maltratare și amenințare în așa fel încât testatorul a fost agitat și promovat la sinucidere „nu poate constitui un caz de nedemnitate, acțiunea urmând a se respinge și pe această considerațiune.

Că reclamantii au opus acestei excepțiuni mențiunea făcută de către jurisconsultul Georgiu Popu sub punctul b) al § 126 din Dreptul Ereditar: „eredele care agită și promovează comiterea crimei de omor“ asimilând omorul cu sinuciderea și punând concluziuni în sensul că motivul invocat, în baza tocmai acestui text, formează caz de nedemnitate.

Având în vedere că în conformitate cu uzurile locale ce au drept bază Tripartitul lui Verböczy și jurisprudența Curiei Maghiare sistematizată de către jurisconsultul Georgiu Popu în volumul său de Drept Ereditar, cazurile de nedemnitate se divid în două mari clase; fapte comise contra persoanei decedatului și fapte comise contra voinței sale cu privire la testamentul său.

Că în prima clasă intrând onorul defunctului de către erede, această crimă este analizată sub toate gradele în care ar putea interveni conform

normelor Dreptului Penal Maghiar, toate aceste grade aducând nedemnitatea și anume: a) eredele autor direct al omorului, b) agitarea și promovarea la comiterea omorului, c) eredele complice la omor.

Considerând că prin cele menționate la punctul b) nu putem înțelege decât numai instigarea la omorul lui de cujus, bine distinctă de complicitate, rostul acestui paragraf fiind tocmai de a arăta precis că e lovit de nedemnitate nu numai autorul direct și complicele ci și autorul moral al infracțiunii.

Că astfel înțeles acest punct al distincțiunii, în acelaș timp apare evidentă și deosebirea între a fi autorul moral al omorului testatorului, și a-l maltrata ori amenința în așa fel încât a-l aduce pe testator în situația de a-și da singur moartea, ca atare interpretarea și asimilarea pe care încearcă a o face reclamantii neputând fi primită.

Considerând că norma generală este ca testamentul să se execute conform voinței exprimate a defunctului.

Că nedemnitate este o excepțiune la această normă generală, strict limitată în toate legislațiunile și ca atare fiind de strictă interpretare.

Că deci nu ne e permis în speță a împinge până acolo interpretarea prin diverse analogii, încât să creăm un nou caz de nedemnitate necunoscut nici de uzuri, nici de jurisprudența Curiei: maltratarea și amenințarea defunctului împins prin aceste mijloace la sinucidere.

Considerând că dacă nedemnitatea este o măsură etică, ea însă în acelaș timp își găsește explicațiunea sa juridică într'o puternică prezumpțiune că înlăturarea dela succesiune ar fi fost chiar voința ultimă a defunctului care, dacă ar fi cunoscut uneltirile eredului, sigur că ar fi procedat la exheredare.

Că dacă în acest cuprins și în această explicațiune juridică a nedemnității iau foarte bine loc toate cazurile precizate de Curia Maghiară referitoare la faptele comise contra persoanei ori a voinței testatorului, nu se poate găsi însă loc și pentru maltratarea și amenințarea ca origine a promovării la sinucidere, pe considerațiunea că testatorul, a cărui voință nici nu se afirmă în speță că nu ar fi fost liberă, care avea de suportat amenințări și maltratări, care putea fi conștient astfel de intențiunea legatarului de a-l mâna la sinucidere, nu avea decât să revoce testamentul, dacă voia, fiind astfel oricând liber să înlătore dela succesiunea sa pe cineva care nu se arăta demn.

Că de îndată ce, deși liber oricând să o facă, totuși nu a făcut-o și din acest punct de vedere este exclus a putea face caz de nedemnitate din presupusa maltratare și împingere la sinucidere a defunctului, căci în speță nedemnitatea pierde însăși baza sa juridică: voința prezumată a defunctului.

Că deci „maltratarea și amenințarea iar prin ele promovarea la sinucidere“ neputând trece drept caz de nedemnitate, orice probațiune devine

inutilă a se mai administra în cauză, acțiunea în-vederându-se nefondată și cătând a se respinge ca afare, chiar dacă afirmațiunile din acțiune s'ar adevări exacte.

Având în vedere că reclamantii s'au servit în purtarea prezentei acțiuni de certificat de pauperitate conform art. 23 din Legea Timbrului.

Că reclamantii căzând din pretențiune lor, prin aplicațiunea art. 25 al aceleasi legi, ei urmează a se abliga la plata către Perceptorat a sumelor necesitate de purtarea acestei acțiune și care, conform alăturatului borderou, ating suma de 194 lei din care 170 lei echivalent al timbrelor fiscale și 24 lei ca echivalent al timbrelor de aviație.

Cu privire la cheltuielile de judecată formulate de către pârât, în raport de valoarea acțiunii, echivalentă conform normelor procedurale cu valoarea lăsământului: 17.460 lei, în raport de munca prestată în cauză de către reprezentantul pârâtului și de tariful minimal al onorariilor avocațiale, stabilindu-se la suma de 2000 lei. Văzând art. 425 pr. civ.

Pentru aceste motive,

In numele Legii,

Hotărârește:

Respinge acțiunea și în consecință obligă pe reclamantii Gergely Elisabeta măr. Sebesi Alexandru, Gergely Ioan și Gergely Mihaiu, domiciliat în Tinca să plătească reclamantului Bereczki Mihai, domiciliat în comuna Tinca, suma de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, iar la Perceptorat suma de 194 lei, ca echivalent al timbrelor datorate în purtarea acțiunii în care au fost respinși. În termen de 15 zile sub sancțiunea executiei.

Cu apel.

Data și cetită în ședință publică la 29 Martie 1932.

Judecător ajutor: S. Bacher. Grefier: F. Brândus.

Noi Gh. Teodorescu grefierul jud. rurale Tinca, certificăm în mod oficial, că în procesul de sub N. C. 1129—932 cartea de judecată civilă; pronunțată în ziua de 29 Martie 1932 a rămas definitivă prin neapelare.

Grefier: Teodorescu.

ADNOTARE. Speta rezolvată de Judecătoria Tinca este foarte subtilă. Realitatea este că decuș încă dubă când este în viața și neavând cunoștință dacă fiul său vitreg mai trăește sau nu, face un testament în favoarea acestuia și pune următoarea clauză: „în caz că dânsul ar fi murit (fiul vitreg). fiindcă nu am mai auzit nimic de el, înstituesc de moștenitori pe toată averea mea mobilă și imobilă pe fii acestuia B. P. și B. I.“

Fără îndoială că trebuie avută în vedere intenția testatorului. În acest scop Judecătoria ajunge la concluzia că intenția testatorului a fost ca să înlătore de la moștenire pe moștenitorii legali în cazul de moarte a moștenitorului instituit, și să cheme la moștenire pe fii acestuia în calitate de substituie testamentari.

Se întâmplă însă că instituitul nu moare. El supravetește testatorului și intră în posesia moștenire.

În cazul acesta care este situația substituiților dacă s'ar admite soluția Judecătoria?

Art. 615 C. C. A. este categoric: „Substituiția vulgară se stinge, când moștenitorul instituit a intrat în moștenire“.

Luat mai cu atenție în cercetare textul testamentului, vom vedea că nu este vorba nici de substituție, cum admite pentru moment Judecătoria, nici postereditate cum susține reclamantul, ci o instituire dublă condiționată, alternativă. (Capitolul XII C. C. A.)¹

În adevăr: ca să fie o substituție se presupune, voința primului instituit de a primi, sau nu succesiunea sau din oare care motive n'ar putea primi succesiunea (604 comb. cu 726); Ca să fie postereditate, se cere ca decuș să înstitue pe moștenitorul primului instituit, presupus că acesta ar accepta s'au ar fi în situația de a nu putea accepta pentru moment, și moare după moartea sa. În speță însă nu ne găsim în nici una din aceste reguli. Testatorul în speță înstitue ca moștenitor pe cineva despre care nu știe sigur dacă mai trăește în momentul testare și prevede că numai în cazul dacă posterior s'ar adevări că nu mai trăește, și numai pentru cazul acesta, înstitue ca moștenitor pe fii acestuia, cum ar fi putut să înstitue pe ori care alt strein de el. Cu alte cuvinte testatorul s'a pus în următoarea dilemă: S'au trăește primul meu instituit, și atunci el va moșteni, sau nu trăește și în cazul acesta, înstitui ca moștenitori pe fiii acestuia.

Moartea primului instituit, devenea o condiție pentru secundul instituit. Secundul instituit trebuia la deschiderea succesiunii să dovedească că de fapt primul instituit este mort.

S'a întâmplat însă că primul instituit n'a murit. El a supraveteuit lui decuș. Ceva mai mult: știind și acesta după facerea testamentului că instituitul prim trăește.

Prin urmare chestia devenea clară pentru testator. Pe el nu-l mai interesa partea două a testamentului, căci de fapt cădea de la sine.

Fără îndoială că chestia devine de mare importanță, căci se pune chestia nedemnității și a consecințelor ei.

Se acuză primul instituit că ar fi maltratată și amenințat pe testator în așa fel încât acesta a fost agitat și promovat la sinucidere.

Două chestii soluționează Judecătoria în această privință: Intii că pârâții succesori legali n'au dreptul de a intenta o asemenea acțiune și al doilea că cazul relatat n'ar intra între cazurile de nedemnităte.

Prima chestie. În caz de substituție și postereditate, în adevăr, succesorii legali nu pot avea ac-

¹ Planiol T. III. ed. 8 N. 3295; A. Tissier: Legs conditionnels alternatifs et substitutions prohibées (Rev. Trimestrielles de D. Civil 1903).

torat pentru că în caz de nedemnitare a substituitului sau a moștenitorului cu postere, cei cărora li se naște un drept prin înlăturarea primilor instituiți, sunt cei de al doilea instituiți.

În cazul din speță, unde pârâțul este devenit moștenitor unic, prin înlăturarea lui, cei cărora li se naște dreptul sunt succesorii legali.

A două chestiune. Trebuie să mărturisim că Judecătorul a avut nu numai curajul de a tranșa chestia, dar a motivat-o cu mult talent. Nu trebuie însă uitat că art. 540 C. C. A. pune ca condiție ca faptele ce face pe moștenitor să fie nedemn și pe care le enumeră, trebuie să fie încadrate și în codul penal, ori provocarea la sinucidere este prevăzută de art. 283 C. P.

Trebuie să recunoaștem că cazul este foarte subtil.

Am găsit necesar să publicăm și vederile Inaltei Curți de Casație și de aceia am publicat și Decizia Nr. 801 bis 1921 a S. I.

I. Mănescu.

Jurisprudențe comerciale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE Secțiunea III.
Decizia No. 1791. Dos. No. 156/1929. Președinția Dlui
St. Moldoveanu președinte.

Transport pe CFR — Acțiunea în daune pentru transport pierdut. — Prescripția acțiunii. — De când urmează să fie calculată — Pe timpul cât CFR sunt desizate cu cererea de desdăunare, prescripția este suspendată nu întreruptă — Consecințele juridice.

Deliberând

Având în vedere că prin deciziunea No. C. I. 654/24/1927 Curtea de Apel din Cluj, admitând apelul Societății Ivria reformează sentința Trib. Turda No. 1628/18/1924 din 16 Decembrie 1926 și admite acțiunea numitei Societăți obligând pe direcția CFR la plata sumei de 8196 lei, capital plus procente și cheltuieli de judecată pentru pierderea în timpul transportului pe CFR a unei cantități de 3285 Kg. grâu.

Că, obiectându-se de Direcția CFR, că acțiunea este prescrisă, Curtea de Apel, și pe baza dispozițiilor din regulamentul de transport CFR, respinge obiecțiune.

Având în vedere că prin motivul I. de casare recurenta susține că atunci când Curtea de Apel i-a respins obiecțiunea referitoare la prescripția acțiunii, a comis un exces de putere, și a violat art. I. alin I. decretul No. 1797/1920, combinat cu art. 45 al. 4 convenția internațională de transporturi pe CFR dela Berna din anul 1926; în dezvoltarea acestui motiv recurenta susține că potrivit textelor citate, prin facerea unei reclamațiuni la direcția CFR, prescripția acțiunii de despăgubiri pentru marfa pierdută sau stricată în timpul transportului pe CFR nu se întrerupe, ci numai se suspendă; iar după răspunsul scris al CFR că se res-

pinge cererea, prescripția începe să curgă socotindu-se în calculul prescripției atât timpul dela data sosirii mărfii și până când s'a cerut despăgubiri dela CFR, pentru marfa pierdută, cât și timpul de când CFR, au dat răspuns la reclamațiuni și până la introducerea acțiunii în justiție: Că după acest calcul susține recurenta acțiunea în speță este prescrisă întru cât a trecut mai mult de un an dela sosirea mărfii și până la introducerea acțiunii.

Considerând că în conformitate cu dispozițiile art. 87 din Reg. de transport pe CFR acțiunea contra CFR rezultând din contractul de transport se prescrie printr'un an; în cazul când acțiunea este referitoare la despăgubiri pentru pierderi parțiale, prescripția curge din ziua eliberării transportului către destinar. Dacă se face o reclamațiune scrisă către administrația CFR, conform art. 84 prescripția încetează a curge însă ea începe a curge din ziua în care Calea Ferată a respins cererea.

Considerând din termenii acestui text rezultă în mod neîndoios că prescripția nu se întrerupe prin reclamațiunea scrisă adresată CFR ci numai se suspendă, cum de almintrelea se exprimă și textul art. 45 din convenția internațională de transporturi pe CF dela Berna.

Că acesta este înțelesul adevărat al art. 87 reeșă din chiar termenii acestui text, care în ultimul său aliniat se exprimă „prescripția reîncepe a curge din ziua în care Calea Ferată a respins în scris cererea”.

Că deci potrivit dispozițiilor art. 87 în calculul termenului de prescripție intră atât timpul dela liberarea mărfii către destinar și până la introducerea reclamațiunii pe calea administrativă la Direcția CFR, cât și timpul dela data când calea ferată a răspuns în scris la reclamațiunea și până la introducerea acțiunii în justiție.

Că așa fiind, Curtea de Apel, prin exces de putere și prin violarea acestui text de lege a respins obiecțiunea referitoare la prescripția acțiunii fără a examina în lumina principiilor mai sus expuse, și a vedea dacă în asemenea situațiune, acțiunea este sau nu prescrisă.

Că deci din acest punct de vedere și fără a mai fi nevoie de discutarea celorlalte două motive de casare, recursul este fondat și urmează a fi admis, și a se casa decizia Curții de Apel, trimițându-se afacerea aceleiași Curți spre a cerceta dacă în fapt a trecut sau nu termenul de un an conform art. 87 citat mai sus.

Jurisprudențe procedurale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secție III-a.
Dec. No. 101/931. Preș. Dlui Ar. Alexandrescu / Consilier
Când arbitrul se poate demite și în ce condițiuni. — Nedepunerea unui avans de onorar constituie un motiv de demitere? — Arbitrii pot obliga pe părți să depue onorarul?

Că dar este a se ști dacă Tribunalul arbitral poate obliga pe părți, în cursul procedurii de judecată, a depune un avans din onorariu și dacă membrii juriului se pot retrage în cazul când părțile nu satisfac această dispozițiune.

Având în vedere că *art. 773 pr. civ. prevede că odată ce arbitrul a acceptat numirea sau alegerea sa el nu se mai poate retrage decât cu consimțământul ambelor părți sau dacă are un motiv fondat.*

Având în vedere că din examinarea dispozițiilor din proc. civ. ard. referitoare la arbitri, *nici un text nu prevede că nedepunerea unui avans din onorariu constituie un motiv fondat de retragere a arbitrilor;* că din contra din examinarea art. 776 proc. civ. reiese că Onorariul se stabilește de către Judecătoria arbitrală după terminarea judecării litigiului dedus în fața lor, așa că *arbitrii nu pot obliga pe părți a depune vre-un avans din onorariu.*

Că, așa fiind, Curtea de Apel stabilind că motivul invocat de către arbitrul Samoila Helman în sprijinul retragerii sale din juriu de arbitri nu este un motiv fondat în sensul legii, a făcut o bună aplicațiune a textelor invocate în zisele motive de casare, fără a le viola și ca atare aceste motive sunt fondate.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secție I.

Dec. No. 1124/931. Preș. E. Bănescu, Consilier

Casare parțială. — Chestiunile din motivele respinse intră în puterea lucrului judecat.

Hotărârile judecătorești, casate în parte prin admiterea onora și respingerea altora din motivele de recurs introduse în contra lor, au căpătat autoritate de lucru judecat asupra chestiunilor în privința cărora recursul a fost respins în parte și deci instanțele de trimitere chemate să judece din nou numai acea parte a litigiului care prin admiterea parțială a recursului n'a rămas definitiv judecată, nu mai poate judeca din nou acea parte care a fost definitiv judecată prin respingerea parțială a recursului.

Așa fiind și întrucât instanța de trimitere a recursului Inalta Curte punând principiul că proprietarul răspunde nu numai de daunele cauzate prin viciile imobilului care sunt opera lui personală, dar și de daunele rezultând dintr'un viciu de construcție, această sentință a căpătat autoritate de lucru judecat în ce privește chestiunea relativă la obligarea recurentei la plata daunelor rezultând din viciul de construcție a imobilului, cu drept cuvânt a hotărât că această chestiune nu mai poate fi din nou discutată.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secție III-a.

Dec. No. 163/1932. Preș. Dlui Ar. Alexandrescu Consilier
Termenul de recurs în materie de Contencios administrativ. — Art. 33 din legea Curtei de Casație și 11 din legea contenciosului.

Asupra incidentului de tardivitate a recursu-

lui, ridicat de intimatul Ministerul de Interne.

Considerând că *deși în conformitate cu art. 33 din legea Curții de Casație și Justiție, termenul de recurs este de 30 zile și începe a curge dela comunicarea hotărârei, totuși prin art. 11 din legea contenciosului administrativ, intervenită posterior, s'a derogat dela principiul General prescris de legea Curții de Casație scurtându-se termenul de recurs în această materie la 15 zile, calculate dela comunicare.*

Că întrucât din adeverința de înmânare, se constată că deciziunea No. C. III. 155/2/930 a Curții de Apel, atacată cu recurs, a fost comunicată recurenților la 6 Octomvrie 1930, recursul înregistrat la 3 Noemvrie 1930, este făcut peste termenul de 15 zile prezăzut de art. 15 citat și deci fiind tardiv, urmează a fi respins ca atare.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, Secție I.

Dec. No. 965/931. Preș. S. Tipei, Consilier

Cărți funduare. — Prenotare — Pe ce bază se face. — Aplicațiune.

Principiul de drept care se degaje din textul art. 61 și urm. din regulamentul de Carte funduare este că orice act intrat la C. F. se rezolvă în ordinea intrării și înregistrării având de bază situația c. f. din momentul intrării, iar eficacitatea inscripțiilor începe din momentul în care cererea pentru îndeplinirea lor îtocmită în regulă a sosit la registratura instanței de c. f. că deci rangul de c. f. dintre inscripțiuni se determină conform ordinei seriale ale numărului din registrul de intrate al cererilor de c. f. în original.

În speță, Tribunalul deși constată în fapt că la intrarea, cererei de prenotare No. 7383 din 1930 a intimatului nu se constată prezența nici unei anexe care să facă admisibilă cererea acestuia, totuși în loc să respingă această cerere, în mod greșit și cu violarea principiilor din R. C. F., o conexează cu cererea 7386 din 1930 și stabilește contrar constatării făcute de registratura C. F. că aceste anexe au putut fi atașate la această cerere, fără să arate care sunt faptele cari stabilesc această presupunere, de natură a o determina să acorde ca dată a prenotării intimatului, data și rangul acestei cereri incomplete, și nu data și rangul cererei 7386 din 1930.

Astfel fiind, instanța constată greșit în fapt, că cererea primă a intimatului conține actele originale cerute de art. 61 din Regul. de C. F. pentru acordarea prenotării și radierii, și numai cu un vădit exces de putere, stabilește data și rangul acestei prenotări în raport cu această cerere, astfel încât din acest punct de vedere, recursul fiind întemeiat, hotărârea tribunalului urmează a se casa.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, S. III-a.

Dec. No. 808 din 11 Mai 1931. Preș. O. Băleanu, Cons.
Recurs. — Termen de 5 zile dela pronunțare. —

Motivele trebuiesc depuse tot în acest termen

Deși conf. art. 33 din legea Curții de Casație

termenul de recurs e de 30 zile și începe a curge dela comunicarea hotărârii, totuși prin art. 120 din leg. contr. de muncă, intervenită ulterior s'a derogat dela principiul general pus de legea Curții de Casație, scurtându-se termenul de recurs la 5 zile și fixând ca moment al începerii lui, data pronunțării sentinței.

În conformitate cu art. 36 din legea Curții de Casație, motivele de casare se vor depune odată cu cererea de recurs sau înăuntrul termenului prevăzut pentru facerea recursului.

În materie contr. de muncă, termenul de recurs fiind de 5 zile și începând dela pronunțarea cum s'a arătat mai sus, urmează că și motivele de casare să fie depuse tot înăuntrul termenului de 5 zile.

În speță, motivele de recurs fiind depuse după trecerea acestui termen, întrucât prin certificatul prezentat de recurent se arată, că la data de 18 Septembrie 1930 dosarul cu sentința a fost primit la arhiva tribunalului de unde rezultă că la această dată sentința era deja redactată iar motivele de recurs au fost depuse în ziua de 27 Octombrie 1930, recursul urmează a fi anulat conf. art. 37 din legea Curții de Casație.

Jurisprudențe penale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea I-a
Decizia No. 2260/1932. Președinția Dlui Al. Dem. Opreșcu,
Consilier

Instiințarea părților în procesele penale despre termenul de judecată — Dacă este obligatorie — Afișarea termenului. — Obligatorivitatea acestei formalități — Consecințele juridice.

D e l i b e r â n d

Asupra recursului declarat de Fenyö Ludvic în contra deciziei No. P. I. 3442/1931 a Curții de Apel Cluj secția I-a prin care confirmându-se sentința Tribunalului Hunedoara secția I-a No. 5066/6/1931, numitul acuzat a rămas condamnat la 2 ani temniță grea în baza art. 463 c. p. cu aplicarea art. 92 c. p.

Având în vedere că recursul este declarat pe motiv că acuzatul nu a fost citat la dezbaterile Curții de fond și că pedeapsa este prea mare.

Văzând motivul de casare cu privire la neregularitatea citării acuzatului nulitatea dela art. 384 pct. 6 pr. pen.

Considerând că prin dispozițiunile art. 409 nr. pen. se prevede că părțile interesate trebuiesc înștiințate prin calea afișării pe tabla de anunțuri a listei cauzelor fizate pentru dezbaterile principale, în cursul săptămânii și în același timp îi înștiințează prin scrisoare recomandată despre termenul debaterii principale neavând consecințe juridice, netrimiteria scrisoarei recomandate ori nesosirea ei.

Având în vedere că în speță se constată din actele dosarului că deși prin încheierea din data

de 5 Noembrie 1931 s'a dispus citarea părților, totuși nu rezultă dacă această dispozițiune a fost efectuată.

Că deasemenea nu rezultă dacă s'a procedat la înștiințarea părților pe calea afișării, Curtea afirmând numai că procedura de înștiințare a fost îndeplinită, fără a preciza în ce mod s'a îndeplinit.

Considerând că dacă *netrimiteria ori nesosirea cităției nu are consecință juridică, precum s'a arătat mai sus — în schimb înștiințarea pe calea afișării este obligatorie, căci neîndeplinirea acestei formalități ar putea priva partea de posibilitate de a mai lua la cunoștință de termenul judecării apelului pentru a-și susține interesele ei.*

Că în speță, cu atât mai mult trebuie observată formalitatea afișării cu cât era vorba de un acuzat, care prin omisiunea săvârșită de Curte a fost pus în neputință de a uza de dreptul său de apărare, deoarece necunoscând termenul debaterii apelative, nu s'a putut prezenta înaintea Curții pentru a-și face apărarea personal iar nu prin apărător public.

Considerând că prin art. 384 pct. 5 p. p. se prevede o nulitate atunci când instanța a săvârșit o neregularitate pentru care legea prevede sancțiunea nulității.

Că în speță, deși dispozițiunea obligatorie din art. 409 P. p. cu privire la înștiințarea prin afișarea nu este sancționată cu o nulitate expresă, totuși o asemenea nulitate rezultă în mod evident că nerespectarea acestei formalități atrage cu sine nulitatea hotărârii, întrucât în timp ce textul arată că netrimiteria cităției ori nesosirea ei nu are consecințe juridice, *în ceiace privește chestiunea afișării, nu menționează nimic, de unde se poate deduce cu drept cuvânt că legiuitorul nu a avut intenția a lăsa nesancționată o asemenea dispozițiune procedurală ce interesează exercițiul unui drept atât de esențial ca dreptul de apărare.*

Că astfel, în atari împrejurări, motivul găsimdu-se întemeiat, recursul cată a se admite, casându-se deciziunea cu trimitere la aceiași instanță npre o nouă judecată.

NOTA. Credem că numai printr'o largă generositate, Inalta Curte de Casație a decis că afișarea ar avea o sancțiune, căci textul art. 384 p. 5 pr. civ. nu prevede sancțiunea nulității decât dacă neregularitatea de procedură sau omisiunea ei este prevăzută de lege sub pedeapsă de nulitate, cea ce nu este cazul pentru lipsa afișării. Argumentul tras per acontrario din textul art. 409 P. P. nu poate avea loc față de textul precis al art. 385 p. 5 P. P. În viitor instanța va trebui să ateste pe dosar, afișarea și data la care s'a făcut.

I. M.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea II-a
Decizia No. 685—1932. Preș. d-lui Al. Dem. Opreșcu, Cons.
Art. 409 al. III pr. p. și 361 și 355 C. P.

D e l i b e r â n d

Având în vedere că prin primul motiv de casare recurentul susține că instanța apelativă tre-

buia să-l citeze atât pe el cât și pe apărătorul lui, la desbatere, și că numai prin exces de putere s'a putut trece în decizie că a fost prezinte când în realitate a lipsit.

Considerând că potrivit dispoziției art. 409 al. III. proc. pen. părțile interesate — deci acuzatul și apărătorul special — trebuiesc înștiințate prin calea afișării, pe tabla de anunțuri a Curții de Apel a listei cauzelor fixate pentru desbaterea principală în cursul săptămânei și în acelaș timp îi înștiințează prin scrisoare recomandată despre termenul dezbaterii principale, neavând nici o consecință juridică netrimeterea scrisoarei recomandate sau nesoșirea ei.

Că dar din actele dosarului rezultând că s'au indeplinit prescripțiile textului invocat mai sus, lipsa acuzatului și apărătorului lui dela desbaterea principală apelatorie nu poate constitui nulitatea dela art. 384 pct. 6 proc. pen., cu atât mai mult cu cât apărarea a fost susținută de un apărător public, așa că motivul găsindu-se nefondat câtă a se înlătura.

Văzând și motivul al doilea, prin care se susține că instanțele greșit au calificat faptul drept crima de sustragere dela art. 355 cod. penal, de oarece el fiind președintele sindicatului Național Român și fiind deci în sarcinat cu administrarea bunurilor acestui sindicat, trebuia fapta calificată drept infracțiunea prevăzută de art. 361 c. p. gestiune frauduloasă, și cum în speță nu a existat cererea prealabilă a părții vătămate, nu putea fi condamnat.

Având în vedere că în fapt instanțele de fond au constatat că acuzatul în numele filialei Lupeni a Sindicatelor Naționale Române din Transilvania și Banat făcând o transacție cu Uniunea muncitorilor din industrie minieră, Centrala Cluj, asupra sumei de 53.000 lei și primind în urma acestei transacții suma de 26.500 lei, în loc să o depună societății pe care o reprezenta în calitate de președinte, pentru a servi scopului pentru care fusese destinată, și-a însușit-o pe nedrept.

Având în vedere că din aceste constatări în fapt rezultă elementele crimei de sustracțiune prevăzute de art. 355 cod. penal deoarece acuzatul și-a însușit pe nedrept suma primită și deci aflată în posesiunea lui și care era încredințată spre administrare.

Că, susținerea recurentului cu privire la greșita calificare și anume că faptul trebuia calificat drept delict de gestiune frauduloasă prevăzut de art. 361 c. p. nu este întemeiată deoarece acest text pedepsește pe acel ce fiind însărcinat cu supravegherea bunurilor străine, în această calitate cu știință și ca voință pricinuește daune materiale persoanei, ale cărei interese este obligat a le sprijini, deci numai atunci când în această calitate prin acte administrative cu voință pricinuește pagube materiale societății ce o reprezintă, iar nu când își însușește bunuri cari erau încredințate lui spre păstrare și administrare.

Că astfel fiind instanțele de fond făcând o

bună calificare a infracțiunii constatate motivul de casare, bazat pe nulitatea dela art. 385 pct. 1. proc. pen. se găsește nefonda și în consecință recursul câtă a fi respins.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea II-a Dec. No. 7679—1931.

Recurs nedeterminat în penal. — Recursul pentru nevinovăție este nedeterminat când nu se invocă nici un caz de nulitate. — Indreptățirea instanței de fond de a ordona și menține arestul preventiv.

Art. 141 p. 2 și 7 P. P.

Considerând că în conformitate cu dispozițiunile art. 390 Proc. Penală — aplicabil în materie potrivit art. 31 al. II Nov. Proc. Penale — partea care atacă cu recurs hotărârea este obligată să arate precis cauza de nulitate în virtutea căreia face recurs.

Având în vedere că recurentul în declararea recursului său n'a invocat nici un caz de nulitate, susținând numai că face recurs „pentru nevinovăție“.

Că dar recursul este nedeterminat și în conformitate cu dispozițiunile art. 434 al. III Proc. Penală urmează a fi respins, ca atare.

Asupra recursului făcut contra încheierii din 18 Septemvrie 1931 a Curții de Apel.

Având în vedere că respingând cererea de punere în libertate a acuzatului, instanța de fond motivează această respingere pe: 1. faptul că acuzatul nu ar domiciliu stabil, astfel că există temere să nu răspundă la chemările justiției și pe: 2. gravitatea faptului comis, împrejurări care constituiesc motivele prevăzute în art. 141 pct. 2 și 3 Proc. penală și îndreptătesc instanța de fond de a ordona și menține arestul preventiv.

Că dar recursul este neintemeiat și câtă a se respinge ca atare.

NOTĂ. E de remarcat în această decizie că Inalta Curte de Casație consideră ne abrogat art. 146 P. P. când este vorba a se lua în considerare de instanța de judecată. (Redacția.)

INALTA CURTE DE CASAȚIE, S. II-a.

Dec. No. 7553 din 20 Noemvrie 1931. Preș. C. Rătescu.

Contravențiune. — Ținerea cârciumii deschisă în zile de sărbătoare în comunele rurale. Dacă această infracțiune a fost abrogată prin legea pentru desfacerea băuturilor spirtoase art. 205. — Art. 7 legea repausului duminical.

In fapt: Prin motivul de casare invocat recurentul susține că Tribunalul a săvârșit o vadită violare de lege judecând că faptul constituie o contravențiune, conform legii pentru reglementarea repausului duminical, deoarece această lege în ce privește dispozițiunile ei relative la ora de închidere a cârciumelor rurale nu-și mai pot avea aplicațiunea, căci au fost abrogate în mod cert, că cârciumile dela sate pot fi ținute deschise chiar în zilele de Duminică și sărbători legale până la ora 9 seara, urmează că dânsul nu a comis nici o contravențiune.

Abrogarea unei legi poate fi sau expresă sau tacită, că ea este tacită când legea nouă cuprinde dispozițiuni absolut incompatibile cu legea anterioară.

In derpt: Nici prin art. 205 și nici prin vre-un alt articol din legea asupra producției și desfacerei băuturilor spirtoase din 1930, nu se abrogă în mod expres dispozițiunile legii repausului duminical relative la ora de închidere a cârciumelor rurale în zilele de Duminică și de sărbători legale, după ora 19, iar prin art. 205 din legea asupra producției și desfacerei spiritului și băuturilor spirtoase prevăzându-se că este oprită consumarea băuturilor spirtoase în localurile unde se vând, înainte de ora 7 dimineața și după ora 9 seara, aceasta nu înseamnă însă că ambele legi se exclud una pe alta, neputând fi respectate deopotrivi. Din contră este logic și întră cu totul în spiritul legii de a se decide că ambele legi au a fo aplicate completându-se reciproc, recurgându-se la legea spiritului din 1930, când este vorba de o zi nesărbătoare, pentru cari cealaltă lege nu conține dispozițiuni, căci a decide altfel ar însemna că legea repausului duminical să nu-și mai poată ajunge scopul pentru care a fost edictată, ceea ce desigur n'a intenționat legiuitorul. Că dar nu poate fi vorba de o abrogare tacită. Deci susținerea recursului; din motivul de casare nu este fondată, făcându-se de tribunal o bună aplicațiune a legii când a găsit că recurentul poate fi condamnat în baza legii repausului duminical, aceasta nefiind abrogată.

Jurisprudențe la legi speciale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secț. Unite
Decizia No. 14—1932. Preș. d-lui Volansch, prim-pres.

Interpretarea art. 14 din legea de expropriere

D e l i b e r â n d

Asupra recursului de față;

Având în vedere că prin deciziunea atacată, Curtea din Cluj a admis apelul făcut de proprietarul Valentin Bethlen și majorează prețul, pentru intravilanul expropriat, denumitul în baza art. 40 al. final, L. A. pentru Transilvania la 15.000 lei jugărul cadastral.

Că pentru a decide astfel, Curtea de fond motivează că și în cazul exproprierelor ce au loc pe temeiul art. 40 sus citat prețuirea trebuie făcută dispozițiunilor pe baza art. 14 din legea agrară, iar nu a acelor din art. 53 a acelei legi; Că potrivit art. 14 proprietarul căruia i se expropriată un intravilan a avut dreptul să fie despăgubit cu un alt teren corespunzător, de aci urmează că prețul ce are a i se plăti, în cazul când nu i se poate da în schimb un alt teren asemănător, trebuie să reprezinte valoarea reală a bunului din momentul

exproprierii, căci nu se poate admite — adaugă Curtea de fond — că acelaș proprietar, în cazul când statul dispune de rezerve să fie despăgubit complet, obținând pentru imobilul său un alt imobil echivalent iar în lipsă de rezerve să fie tratat mai puțin favorabil; că în Consecință — decide Curtea — și ipoteze art. 40 E. A. pentru Transilvania, prețul de expropriere nu poate fi decât cel din circulație în momentul exproprierii și pe care în speță îl stabilește la 15.000 lei jugărul, că baza probelor administrate și a declarației proprietarului că reduce prețuirile sale la această cifră.

Considerând că exproprierea edictată de art. 40 al. din al. L. A. pentru Transilvania aplicată în speță, este deosebită de cea prevăzută în art. 14 aceiaș lege, atât din punctul de vedere al scopului pe care îl are în vedere și una și alta, cât și al terenurilor la care prevederile lor se aplică și a întinderii dreptului de expropriere, prevăzut de fiecare din aceste texte.

Că, întradevăr exproprierile pe baza art. 40 partea finală, nu pot avea loc decât numai pentru construcțiile de școli și biserici și în acest scop se pot expropria până la cel mult două jugăre de orice teren, însă numai odată și pentru anume școală sau biserică, pe când exproprierea edictată prin art. 14 are în vedere rezolvarea necesităților de locuință în centrele aglomerate și legea acordă organelor de expropriere dreptul de a proceda la o expropriere unică, ci succesivă, pe măsura satisfacerii acestor trebuințe, ea însă nu poate avea loc asupra oricăror terenuri, ci numai asupra acelor strict determinate prin aliniatele acestor texte de lege.

Că dar aceste texte reglementează două feluri de expropriere deosebite ca scop, procedură și terenurile la care se raportează și ca atare nu există între ele analogia pe care o stabilește instanța de fond; că pe lângă aceasta chiar dacă exista analogia invocată încă pentru terenurile expropriate după care art. 40 nu se poate acorda despăgubirea reglementată în art. 14 întrucât sistemul de despăgubiri din acest din urmă text este o excepție la modul de plată general de legea agrară și ca atare el nu poate fi aplicat decât pentru cazurile de expropriere strict enumerate prin trânsul.

Că astfel fiind numai prin violarea art. 50 legea agrară pentru Transilvania și greșita interpretare a art. 14 și 40 din aceiași lege, Curtea de Apel a putut acorda intimatului pentru intravilanul său expropriat pe baza art. 40 al. ultim. un

pret determinat după normele speciale dela art. 14.

Că dar motivul 1 devenind fondat, recursul se admite și pricina se trimite spre o nouă judecată pe baza principiilor sus arătate, fără a se mai examina motivul 2 de casare de oarece este inutil a se mai discute dacă elementele de apreciere pe care s'a întemeiat instanța de fond corespund sau nu celor pe care Curtea trebuia să le aibă în vedere, odată ce despăgubirea urmează a avea loc pe altă bază decât cea admisă de instanța de fond.

INLTA CURTE DE CASAȚIE S. III.-a.

Dec. No. 704 din 29 Aprilie 1931. Preș. O. Băleanu, Cons. Numire în funcțiune. — *Se face numai cu avizul conform al Comisiunii pentru propuneri și înaintări. Stabilitatea nu se poate obține decât pe baza avizului conform al aceleiași comisiuni. — Neîn-deplinind aceste condițiuni, funcționarul este nestabil și poate fi revocat etc. direct de autoritatea respectivă.*

În conformitate cu art. 71 și 79 din regulamentul legii statului funcționarilor publici, texte cari cuprind aceleași dispozițiuni ca și art. 37 și 39 din această lege, nimeni nu poate fi numit într-o funcțiune, decât cu avizul conform al comisiunii pentru propuneri de numiri și înaintări, considerându-se funcționarul ca stagiar timp de un an, după trecerea căreia tot această comisiune se va pronunța dacă funcționarul poate fi declarat definitiv.

Din aceste dispozițiuni, rezultă, că dobândirea stabilității este condiționată de avizul conform al comisiunii pentru propuneri de numiri și înaintări, de unde urmează că, orice stabilitate conferită de autoritate fără acest aviz, este nulă de drept și funcționarul nu poate dobândi drepturile inerente stabilității.

Așa fiind și întrucât în speță, din procesul verbal No. 33 din 1929 al primăriei Toplița, pe care s'a întemeiat Curtea de Apel, rezultă că delegațiunea permanentă a declarat definitiv pe intimat fără să existe avizul conform al comisiunii pentru propuneri de numiri și înaintări, Curtea de Apel, prin exces de putere și volarea textelor învocate în recurs, a considerat pe intimat ca unul care se bucură de stabilitate, astfel că motivul de casare este întemeiat și recursul urmează a fi admis pe acest motiv, fără a se mai examina celelalte mijloace de casare, iar în fond pe baza celor de mai sus arătate, rezultând că intimatul este un funcționar nestabil, autoritatea putea să-l considere demisionat din funcțiunea avută, fără ca să

fi fost obligată a îndeplini vreo formalitate și ne-bucurându-se de stabilitate nu poate uza de calea contenciosului, drept de care, cum reese din art. 4 din legea contenciosului, se bucură numai funcționarii stabili, legal numiți.

CURTEA DE APEL CLUJ, Secția II.-a

No. C. II. 396/2/1932. Președinția d-lui I. Papp, președinte *Inscriere în listele electorale. — Dreptul celui grațiat. — Grațierea se întinde și asupra pedepsei complimentare: suspendarea exercițiului drepturilor politice? — Soluțiune negativă. — Art. 54 și 119 dec. C. P. și 26. Legea electorală din 1926.*

În contra încheerii recte sentinței judecătorești Abrud, prin care s'a respins apelul lui Dan Panfil în materie de înscriere în listele electorale, acesta a făcut recurs în casație cerând casarea ei și înscrierea sa în lista alegătorilor a comunei Mogos.

Având în vedere că din conținutul dosarului, se constată în fapt că recurentul a fost condamnat prin sentința penală No. P. 2398—1929 la 2 luni închisoare și pierderea drepturilor politice pe 5 ani, ceea ce recunoaște și recurentul în recursul său scris.

Parcehtul tribunalului Alba prin adresa No. 3592—1929 îi comunică că a fost grațiat de pedeapsă în baza I. D. R. No. 1468—1929.

Considerând că potrivit art. 119 c. p. *efectul grațierii este de a înceta executarea pedepsei primitive de libertate deci ea nu se extinde și asupra măsurilor complimentare ca confiscarea plata speselor de judecată și a daunei cuvenite părții civile, precum și a pedepsei secundare, cum e în speță exercitarea drepturilor politice.*

Considerând, că potrivit art. 26 a legii electorale din 1926, sunt nedemni de a fi alegători acei ce au suferit o pedeapsă de pierderea dreptului politic pe timpul determinat prin sentința de condamnare.

Că așa fiind juridic instanța de fond a constatat că recurentul nu poate fi înscris în listele electorale pe anul 1932, deoarece pedeapsa secundară expiră în anul 1934.

Pentru aceste motive recursul este nefondat și de ci s'a respins ca atare.

Cluj, la 12 Aprilie 1932.

Președinte: ss. dr. Ioan Papp, Votant: ss. dr. Kerner, Raportor: ss. Mihail Balassan, Grefier: ss. Petru Adușan.

NOTĂ. Întrebarea ce și-a pus-o instanța a fost dacă între pedepsele penale, grațiate întră și pedepsele complimentare și ajunge la soluția

negativă. Că pedeapsa complimentară este și ea o pedeapsă penală o spune nu numai titulatura ei, dar rezultă în mod categoric din textul art. 54 C. p. și a titlului în care este tratată. Instanța însă a trecut sub facere aceste dispozițiuni și s'a agățat — deși în mod cu totul nefericit — de art. 119 C. P. Acest articol este categoric în ce privește cazurile excepționale de la clementa regală și nu știm prin ce raționament instanța a enumerat printre aceste excepții și suspendarea drepturilor politice. Instanța s'a îndepărtat nu numai de la un text categoric dar și de la principiul doctrinar: *Exceptio in casibus non exceptis*, firmat regulam. Deocamdată un cetățean este îndepărtat de la dreptul sau de vot.

I. M.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. III.

Dec. Nr. 831—931. Preș. O. Băleanu, Consilier.

Dacă instanța de contencios poate să aprecieze faptele care au servit organelor administrative la pronunțarea unei pedepse disciplinare?

În principiu organele de disciplină, prevăzute de legea statului funcționarilor publici, sau de alte legi speciale, nu sunt instanța de jurisdicțiune, cu atribuțiunea de a tranșa litigiul, ci organe consultative ale autorității sau puterii executive, cari sunt chemate să constate și să stabilească existența, natura și gravitatea abaterilor imputate și să opineze dacă e cazul ca să se aplice vreo sancțiune.

Avizele sau opiniunile lor fără însă ca să aibă caracterul obligatoriu și sancționator pe care îl au hotărârile represive ale instanțelor penale, și fără a putea produce vreun efect asupra situației funcționarilor, atât timp cât ele nu au fost însușite și traduse în fapt de puterea executivă, de unde rezultă că deciziunile comisiunilor disciplinare făcând parte din categoria actelor administrative, pot fi atacate în contencios, în care caz instanțele de judecată au totdeauna dreptul ca să examineze nu numai stricta îndeplinire a formalităților prescrise de lege pentru executarea actului administrativ de autoritate, ci și exacta apreciere a faptelor, pe care actul se bazează sau își are existența sa legală, fiindcă ceiace vatămă pe cel lezat, nu este numai aplicarea pedepsei prescrise de lege, ci și arbitrariul aplicării pedepselor, dacă faptele puse în sarcina celui învinuit nu sunt adeverate; ilegalitatea putând să rezide nu numai în nerespectarea formelor, ci și în alterarea, denaturarea sau greșită apreciere a faptelor imputate funcționarului învinuit.

Din contră, a recunoaște instanței de contencios numai un drept limitat de a examina actul administrativ numai din punct de vedere formal, ar fi a nu se atinge scopul legii, fiindcă s'ar lăsa mai totdeauna autorității administrative posibilitatea de a eluda legea, ceiace nu a putut fi de loc intențiunea legiuitorului și a împiedica anularea unui aviz disciplinar, oricât de abuziv ar fi el, prin aceia, că l'ar îngrădi cu toate formele legale.

Astfel fiind și întrucât, dar, în speță, Curtea de apel numai printr'o greșită interpretare a legii statutului funcționarilor publici și o violare a art. 1 și 6 din legea contenciosului administrativ, a putut respinge ca inadmisibile motivele invocate de recurent, cu privire la fondul deciziei disciplinare, meotivul III de casare este fondat.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, S. I.

Dec. Nr. 172—932. Preș. Titu Magheru, consilier.

Acțiune, apel, etc. insuficient timbrate. — Instanța nu este datoare să aducă la cunoștința părții lipsa de timbru, dacă termenul de judecată să încunoștiințeze prin afișare.

Legea timbrului din anul 1927 fiind o lege de unificare, ea se aplică în acelaș mod pe întregul cuprins al țării, tuturor instanțelor judecătorești și litigiilor, indiferent decă potrivit dispozițiunilor procedurale în vigoare în diferite părți ale țării, termenul de judecată se aduce la cunoștința părților prin citare sau prin afișare.

Potrivit art. 42 din legea timbrului, aplicabil în speță, pentru a nu se anula o acțiune, apel, etc., insuficient timbrat sau netimbrat, partea interesată era obligată ca la prima zi fixată pentru înfățișare, și adusă la cunoștința sa prin afișare — cum este în speță — sau prin citație, să completeze timbrul lipsă sau să se prezinte înaintea instanței pentru a cere un termen, înlăuntrul căruia să plătească timbrul lipsă și amenda; *instanța de apel nefiind obligată ca din oficiu să încunoștiințeze pe apelant de lipsa timbrului sau să-i acorde un termen pentru completarea timbrului, chiar dacă termenul fixat a fost adus la cunoștința părților prin afișare.*

Așa fiind, instanța de apel n'a violat textele menționate în motivele de casare, când a anulat apelul ca insuficient timbrat, în urma constatării ce a făcut că apelul deși este scris pe două coale, totuși este timbrat numai cu 264 lei, iar apelantul n'a completat lipsă deși a fost încunoștiințat prin afișare și nici nu s'a prezentat pentru a arăta mo-

tivele netimbrării, sau a depune timbrele lipsă, sau să ceară un termen pentru complectarea timbrului.

INALTA CURTE DE CASAȚIE, S. I.

Dec. Nr. 379—932. Preș. T. Magheru, Consilier.

Recurs insuficient timbrat. — Relevarea insuficienței nu la primul termen de înfățișare, ci la unul posterior. — Anularea recursului.

Potrivit legii timbrului art. 42 partea poate complecta taxa de timbru lipsă înaintea instanței, însă legea de accelerare din 1929, precizează senzul în care are a se face această complectare, dispunând prin art. 57 că ea nu se poate face decât la primul termen de înfățișare — termen care conform jurisprudenței este a se considera numai primul termen cu procedura complectă — sau va putea cere un singur termen pentru plata lor, în care caz va fi obligată partea a plăti și amendă.

Deși procedura legii de accelerare constituie o procedură de drept comun, aplicabilă înaintea Tribunalurilor, ca primă instanță și înaintea Curților de apel, iar înaintea Curții de Casație se aplică dispozițiunile speciale de procedură prevăzute în legea organică a Inaltei Curți, totuși, în cazuri ca cel de față legea de organizare a Curții de Casație neprevăzând dispozițiuni speciale în această materie, urmează a se aplica și înaintea ei dispozițiuni tranzitorii din legea de accelerare, care constituie procedura de drept comun în materie.

Intrucât în speță rezultă din jurnalul Inaltei Curți că, primul termen de înfățișare când procedura a fost complectă, a fost cel dela 15 Martie, când procesul s'a înmănat la 5 Iunie 1931, fără a se complecta la nici unul din aceste termene taxa de timbru lipsă, recursul de față urmează a se considera ca insuficient timbrat și în consecință a se anula ca atare.

INFORMAȚIUNI

Din străinătate

— *Noul cod penal Polonez.* La 1 Sept., a intrat în vigoare pe teritoriul polonez noul cod penal. El înlocuiește vechile coduri german, austriac și rus, care aveau forța legală pe cele trei părți ale Poloniei. Autorii săi, profesorul Makarewicz, Makowski și magistratul Rapaport, înfățișează crima din punct de vedere psihologic și luând în considerațiune personalitatea criminalului, mediul în care a trăit și mobilul căruia s'a supus. Cu toate

că crima n'ar fi isbutit, intenția poate să fie considerată punibilă. Pedepsa cu moartea este admisă și detențiunea pe viață este după ea cea mai grea pedeapsă. Tratament particular este rezervat alcolicilor și slabilor de minte. Indivizii care au înclinațiuni criminale sunt constrânși la munci obligatorii. Partea codului care este consacrată crimelor politice se disting prin severitatea pedepselor care sunt prescrise și care contrastează cu spiritul liberal și human imprimat delictelor de drept comun.

— *Reforma administrativă în Austria.* O comisiune administrativă care va fi dirijată de cancelarul Dolfuss, a fost constituită la Viena cu misiunea de a realiza reforma administrativa, care este în studiu de mai multe luni.

— *Reforma agrară în Spania.* În ultima ședință, care a fost la 9 Septembrie, Cortezile au votat noua lege agrară care va avea putere retroactivă cu începere de la 14 Aprilie 1931, data căderii monarhiei. Această lege se aplică riguros tuturor proprietăților funciare de origină feudală. Acestea vor fi expropriate fără nici o îndemnizație. Altele vor putea fi expropriate contra unei îndemnizări în provinciile, unde trebuința ar fi în mod particular simțită. Pământurile vizate de lege vor fi administrate de noul „Institut de reformă agrară“ căruia îi incumbă grija de a le distribui cultivatorilor lipsiți. Ele vor fi exploatare individual sau colectiv prin societăți cooperative.

Articolul care prevede exproprierea, fără îndemnizație, a terenurilor celor mari, este în raport direct cu mișcarea de la 10 August. Membrii inaltei noblețe fiind considerați ca inamici ai regimului actual, ei nu vor fi îndemnizați decât de ameliorările făcute proprietăților lor. Ei sunt ținuți, sub pedeapsă de mari amenzi, a le cultiva ca și întrecut până la momentul când statul le va lua în posesiune.

O bancă națională agrară va avea ca misiune de a ușura realizarea reformei.

— *Reforma învățământului în Rusia.* Fiind constatată că școlile superioare, nu corespundeau scopului principal care este de a prepara specialiști capabili de a rezolva probleme tehnice din ce în ce mai complexe; guvernul sovietic a publicat la 19 Septembrie un important decret modificând radical sistemul învățământului superior și organizația administrativă a școalelor. Candidații doriți de a intra în școlile superioare vor fi supuși la probe în limba rusă, din fizică, chimie, matema-

tică și științe sociale și politice. Prezența efectivă la cursuri va fi controlată de directorul instituției, care va îndepărta pe studenții leneși și nedisciplinați. Amestecul grupărilor de studenți în direcțiunea școlii este în viitor interzisă. Pe de altă parte, este oprit de a se proceda la mobilizarea studenților și a profesorilor în vederea campaniilor economice și politice. Sensul acestui decret, care este în flagrantă contradicție cu principiile din care se inspiră guvernului sovietic dela începutul venirii la putere este că școlile superioare sunt făcute pentru ca să se muncească și să se muncească bine. Prepararea viitorilor profesori este de asemenea reglementată. În vedere de a-i reda mai serioși, guvernul a restabilit titlurile științifice (doctor, etc.) cari au fost desființate în 1918 ca incompatibile cu regimul proletariat.

— *Dreptul electoral al femeilor în Argentina.* Camera argentiniană a aprobat proiectul de lege care autoriză votul femeilor.

— *Sterilizarea (castrarea) criminalilor.* Congresul secțiunii germane al Asociației internaționale a criminaliștilor care a avut loc la Colonia în prezența a numeroși experți streini, într'o mare majoritate s'au pronunțat în favoarea sterilizării delinvenților, pentru motive de ordin social și eugenic. Proiectul de lege care va fi supus Reichstagului va preciza în acelaș timp, că consimțământul persoanei interesate va fi totdeauna cerut.

JUDECĂTORUL SINDIC AL TRIBUNALUL
TIMIȘ-TORONTAL, Secția III.

Dos. Fal. 11651—1929.

PUBLICAȚIUNE

În falimentul debitorului Paia Grubacski comerciant în Sânmartinul Sârbesc, potrivit art. 76 alin. II cod. fal. se aduce la cunoștința tuturor creditorilor ipotecari precum și celor de faliment atât din țară cât și din străinătate, că pentru desbateră socotelilor întocmite de curatorul masei dr. Aurel Chernolatescu avocat în Timișoara, atât pentru masa generală, cât și pentru masa separată imobiliară, s'a fixat termen pe ziua de 30 Noembrie 1932 ora 9 a. m. în fața Judecătorului sindic al acestui Tribunal etaj II. cam. 32.

Creditorii sunt în drept a cerceta socotelile mai sus menționate și a-și înainta eventualele observațiuni, cunoscând urmările legale.

Timișoara, la 11 Octomvrie 1932.

Judecător sindic ss. dr. A. Vadasz. Grefier ss. Hărdălău.

Grefa Tribunalului Timiș-Torontal, Secția III.

Prezența copie fiind conformă cu originalul din dosarul acestei secțiuni, se legalizează de noi.

Grefier: Indescifrabil.

Situația sumară a Băncii Naționale

Banca Națională în situația sumară dela 29 Octomvrie arată o scădere de 17½ milioane, la stocul devizelor trecute la acoperirea bancară. Astfel acoperirea a scăzut la 10.005,675.969 lei. Biletele de bancă în circulație s'au redus cu 80½ milioane la 21 miliarde 288,242.195 lei, iar alte exigibilități la vedere au scăzut cu 27½ milioane, încât totalul angajamentelor la vedere arată o reducere de 108 milioane lei. În urma acestei împrejurări, raportul de acoperire s'a îmbunătățit la 35.92 la sută, din care raportul de acoperire în aur este de 34.02 la sută. Alte devize au scăzut cu 12 milioane la 105,172.021 lei. Moneda divizionară din trezoria Băncii Naționale a sporit cu 46½ milioane la

1.652,993.556 lei. Portofoliul comercial arată o reducere de 61½ milioane, având sold de 10.537,151.135 lei. Creditele lombard s'au redus cu 2½ milioane la 597,697.620 lei. Valoarea efectelor în cari s'a investit fondul de amortizări a fost redusă cu 4½ milioane, așa încât toate efectele Băncii Naționale, reprezintă 588 milioane 972.901 lei. Soldul conturilor curente ale ministerului de finanțe s'a redus cu 531½ milioane la 249 milioane 501.052 lei. Această reducere s'a făcut în urma prețurilor efectuate în contul erariului: Contul Casei Autonome s'a majorat cu 3½ milioane, sold 575,433.802 lei. Din contul Imprumutului de Stabilizare s'a plătit suma de 2½ milioane, sold 747 mi-

lioane 187.210 lei. În urma replătirii lor imprumutul de dezvoltare a sporit cu 97 milioane, sold 894,993.022 lei. Conturile curente au crescut cu 307½ milioane, sold 3.174,481.693 lei. Este soldul cel mai urcat dela stabilizare încoace. Alte angajamente la vedere au sporit cu 99 milioane la 927,558.118 lei. Angajamentele la termen active nu s'au schimbat în mod esențial, cele pasive s'a urcat cu 140½ milioane la 6.227,753.198 lei. La diverse conturi active se arată o creștere de 171½ milioane, cu sold de 8.126,517.062 lei, iar cele pasive au sporit cu 75 milioane la 3.214,337.741 lei. În depozit Societății Suede S. A. Luxemburg s'a plătit suma de 65½ milioane, sold 1.056,901.783 lei.

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca gheața
Mai eficient ca gheața
Mai sănătos ca gheața**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S^ocietate Anonimă

Depozit de cauciucuri.
Piese de schimb și accesorii
Str. Reg. Maria 10
Telefon 2-16
(Cluj)

**Reprezentanța
generală:**

Garaje, benzină și ulei.
Atelier de reparațiuni
Cal. Dorobanților 18.
Telefon 4-89
Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors